

Persbericht

3 oktober 2017

Nieuwe Cft voorzitter Raymond Gradus: "Invulling cruciale functies en aansturing overheidSENTITEiten moet meer prioriteit krijgen"

Kralendijk – Het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) heeft tijdens zijn bezoek aan Bonaire op 3 oktober aan het bestuurscollege en de eilandsraad de noodzaak benadrukt van een adequate begrotingsuitvoering (zoals invulling cruciale functies) en aansturing van de overheidSENTITEiten. "Het vergt een samenwerking en inspanning van niet alleen de afdeling financiën maar van alle directies, het bestuurscollege en de eilandsraad om dit spoedig te verbeteren", aldus de nieuwe Cft voorzitter Raymond Gradus.

Tijdens het bezoek van het College is gesproken met de gezaghebber, het bestuurscollege en de eilandsraad. Ook is een werkbezoek gebracht aan de kamer van koophandel. Het Cft heeft zich laten informeren over de vele economische ontwikkelingen en de uitdagingen waar de verschillende sectoren mee te kampen hebben. Daarbij is ook aan orde geweest de snelle opvolging van verschillende bestuurscolleges en gedeputeerden, waardoor belangrijke besluiten vertraging oplopen. Voorzitter Raymond Gradus: "Als plannen niet (tijdig) geïmplementeerd worden, is dit niet goed voor het investeringsklimaat, schadelijk voor de economische groei en daarmee niet goed voor de samenleving van Bonaire".

Met de nieuwe gedeputeerde van financiën is in het bijzonder gesproken over de begrotingsuitvoering 2017 en de begrotingsvoorbereiding 2018. Daarbij is aan de orde geweest het voornemen om de personeelskosten te laten oplopen in de begroting 2018. Ook is stilgestaan bij een eerdere afspraak om een aantal cruciale vacatures in te vullen. Afspraak is dat deze cruciale functies per 1 januari 2018 ingevuld zullen zijn. Voorts heeft de gedeputeerde aangegeven met plannen te komen om de stijging van de persoonslasten te beperken.

Tevens is gesproken over de aanbevelingen uit de verschillende rapporten ter verbetering van het financieel beheer. Het proces voor het doorlichten van de verschillende procedures en processen heeft meer tijd gekost dan oorspronkelijk gepland. Uiteindelijk zijn alle eindrapporten over de procedures en processen opgeleverd en is door de afdeling financiën een implementatieplan opgesteld. Het Bestuurscollege heeft aangegeven dit implementatieplan ter hand te nemen, zodat Bonaire over de jaarrekening 2019 een goedkeurende accountantsverklaring kan realiseren. Voorts is gesproken over de jaarrekening 2016. De gecontroleerde jaarrekening 2016 is te laat ingediend. De indiening van de ontwerpbegroting 2018 is ook vertraagd. De late indiening van de ontwerpbegroting 2018 heeft mede te maken met de late vaststelling van de jaarrekening 2016. De val van de coalitie in juli heeft daar ook aan bijgedragen. De begroting voor 2018 zal op korte termijn ingediend worden bij het Cft.

Ook is in het bijzonder stilgestaan bij de ontwikkelingen van een tweetal overheidSENTITEiten. Deze ontwikkelingen zouden majeure impact kunnen hebben op de begroting. Het Bestuurscollege heeft aangegeven de aansturing van deze overheidSENTITEiten te willen verbeteren. Het Cft wil het belang daarvan onderstrepen.

Bezoek van Cft met nieuwe voorzitter en nieuw lid namens de BES-eilanden

Het bezoek aan Bonaire op 3 oktober was het eerste onder leiding van de nieuwe voorzitter Raymond Gradus. Het College is inmiddels versterkt met de komst van het nieuwe lid namens Bonaire, Sint Eustatius en Saba, de heer Herbert Domacassé. Het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba bestaat nu uit Raymond Gradus, Sybilla Dekker en Herbert Domacassé. Het Cft kijkt terug op een nuttig bezoek aan Bonaire.

Verder heeft het College zijn medeleven uitgesproken naar een ieder die gevolgen ondervindt van het recente natuurgeweld op de Bovenwinden. Het College acht een bezoek aan Sint Maarten, Sint Eustatius of Saba op dit moment niet opportuun. Mogelijk zal het Cft aan het einde van dit jaar een apart bezoek brengen aan de Bovenwinden.

[Einde Persbericht]

Noot voor de redactie – niet voor publicatie

Contactpersoon Cft:

Secretariaat College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba
Manus Twisk - Secretaris

Telefoon (+5999) 461-9081 / (+5999) 461-9082 / (+5999) 461-9084
Email info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Perscontacten:

Jefka Martina
Telefoon (+5999) 512-6861

Komunikado di Prensa

3 di òktober 2017

Presidente nobo di Cft Raymond Gradus: "Yena funshonnan krusial i maneho na e entidatnan di gobièrnu mester haña mas prioridat"

Kralendijk – Kolegio di supervishon finansiero di Boneiru, Sint Eustatius i Saba (Cft) durante su bishita na Boneiru dia 3 di òktober a enfatisá serka e kolegio ehekutivo i konseho insular e nesesidat di un ehekushon adekuá di presupuesto (manera yenamentu di e funshonnan klave) i maneho na e entidatnan di gobièrnu. "Ta rekerí kolaborashon i esfuerzo di no solamente e departamentu di finansa, sino di tur direktorado, kolegio ehekutivo i konseho insular pa mehorá esaki pronto", segun e presidente nobo di Cft Raymond Gradus.

Durante e bishita di e Kolegio a papia ku gezaghèber, kolegio ehekutivo i konseho insular. Tambe a hasi un bishita di trabou na kámara di komersio. Cft a laga informé tokante un kandidat di desaroyo ekónomiko i e retonan ku e diferente sektornan ta konfrontando. Ademas a diskutí tambe e kambionan rápido di diferente kolegio ehekutivo i diputado pa otro, loke ta resultá den retraso den tumamentu di desishon importante. Presidente Raymond Gradus: "Si no implementá e plannan (na tempu), eseí no ta bon pa e klima di invershon, loke ta perhudiká krelementu ekónomiko, loke konsekuentemente no ta bon pa komunitat di Boneiru".

Ku e diputado di finansa nobo a papia prinsipalmente tokante ehekushon di e presupuesto di 2017 i preparashon di e presupuesto di 2018. Na e okashon ei a trata e intenshon di oumentá e gastunan di personal den e presupuesto di 2018. Tambe a deliberá tokante un palabraphon anterior pa yena vários vakatura krusial. E palabraphon ta ku pa 1 di yanüari 2018 e funshonnan krusial aki lo ta yena. Ademas e diputado a indiká ku lo bin ku plan pa limitá e subida di e gastunan di personal.

Tambe a diskutí e rekomendashonnan den e diferente rapòrtnan pa mehora di e maneho finansiero. E proseso di revishon di e diferente proseduranan i prosesonan a tuma mas tempu ku tabata planeá originalmente. Finalmente a entregá tur e rapòrtnan final tokante e proseduranan i prosesonan i Departamento di Finansa a prepará un plan di implementashon. E kolegio ehekutivo a indiká ku lo pone man na obra ku e plan di implementashon aki pa Boneiru por haña un deklarashon aprobatorio di akountent pa e kuenta anual di 2019. Ademas a trata tambe e kuenta anual di 2016. A entregá e kuenta anual di 2016 muchu lat. Presentashon di e konsepto di presupuesto di 2018 tambe a enkontrá retraso. Presentashon atrasá di e konsepto di presupuesto di 2018 konsekvensia di aprobashon atrasá di e kuenta anual di 2016. E hecho ku e koalishon a kai na luna di yüli tambe a kontribuí na esaki. Pronto lo hasi entrega di e presupuesto di 2018 na Cft.

A para ketu tambe partikulamente na e desaroyo di dos entidat di gobièrnu. E desaroyonan aki lo por tin un impakto importante riba e presupuesto. E kolegio ehekutivo a indiká ku e ta deseá di mehorá e maneho na e entidatnan di gobièrnu aki. Cft kier subrayá e importansia di eseí.

Bishita di Cft ku presidente nobo i miembro nobo na nòmber di islanaan BES

E bishita na Boneiru dia 3 di òktober tabata e promé bou di liderazgo di e presidente nobo, señor Raymond Gradus. Miéntrastantu a fortalesé Kolegio ku yegada di e miembro nobo na nòmber di Boneiru, Sint Eustatius i Saba, señor Herbert Domacassé. Kolegio di supervishon finansiero di Boneiru, Sint Eustatius i Saba ta konsistí awor di Raymond Gradus, Sybilla Dekker i Herbert Domacassé. Cft ta mira bèk riba un bishita útil na Boneiru.

Pa lo demas Kolegio a ekspresá su sintimentu di konvivensia ku tur persona ku ta sufriendo e konsekuensianan di e kalamidat ku naturalesa a okashoná resientemente na Isla 'Riba. Cft ta konsiderá ku un bishita na Sint Maarten, Sint Eustatius òf Saba no ta oportuno na e momento aki. Posiblemente Cft lo hasi un bishita separá na Isla 'Riba na fin di e año aki.

[Fin di komunikado]

Nota pa redakshon – no pa publikashon

Persona di kontakto na Cft:

Sekretariado di Kolegio di supervishon finansiero

Manus Twisk - Sekretario

Telefòn (+5999) 461-9081 / (+5999) 461-9082 / (+5999) 461-9084

Email info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Persona di kontakto pa Prensa:

Jefka Martina

Telefòn (+5999) 512-6861

Comunicado di Prensa

3 di october 2017

Presidente nobo di Cft Raymond Gradus: "Yenamento di e funcionnan crucial y dunamento di guia na e entidadnan gubernamental mester haya mas prioridad"

Kralendijk – Colegio di supervision financiero di Boneiro, Sint Eustatius y Saba (Cft) durante su bishita na Boneiro dia 3 di october a enfatisa cerca Colegio Ehecutivo y Conseho Insular e necesidad di un eheucion adecuado di presupuesto (manera yenamento di e funcionnan clave) y dunamento di guia na e entidadnan gubernamental. "Ta rekeri colaboracion y esfuerzo di no solamente departamento di finansa, sino di tur directorado, Colegio Ehecutivo y Conseho Insular pa mehora esaki pronto", segun e presidente nobo di Cft Raymond Gradus.

Durante e bishita di Colegio a papia cu Gezaghebber, Colegio Ehecutivo y Conseho Insular. Tambe a haci un bishita di trabou na Camara di Comercio. Cft a laga nan inform'e tocante e numeroso desaroyonan economico y e retoran cu e diferente sectornan ta confronta. Ademas a discuti tambe e cambionan rapido di diferente Colegio Ehecutivo y diputado pa otro, loke tin como consecuencia retraso den tumamento di decision importante. Presidente Raymond Gradus: "Si no implementa e plannan (na tempo), esey no ta bon pa e clima di inversion, perhacial pa crecimiento economico y, por lo tanto, esey no ta bon pa comunidad di Boneiro".

Cu e diputado di finansa nobo a papia particularmente tocante eheucion di e presupuesto di 2017 y preparacion di e presupuesto di 2018. Na e ocasion ey a trata e intencion di aumenta e gastonan di personal den e presupuesto di 2018. Tambe a delibera tocante un palabraci'on anterior pa yena varios vacatura crucial. E palabraci'on ta cu pa dia 1e. di januari 2018 e funcionnan crucial aki lo ta yena. Ademas e diputado a indica cu lo bin cu plan pa limita e subida di e gastonan di personal.

Tambe a discuti e recomendacionnan den e diferente rapportnan pa drechamento di e maneho financiero. E proceso di revision di e diferente procedura- y procesonan a suma mas tempo cu esun planea originalmente. Finalmente a entrega tur e rapportnan final tocante e procedura- y procesonan y Departamento di Finansa a prepara un plan di implementacion. Colegio Ehecutivo a indica cu lo pone man na obra cu e plan di implementacion aki pa Boneiro por haya un declaracion aprobatorio di accountant pa e cuenta anual di 2019. Ademas a delibera tocante e cuenta anual di 2016. A entrega e cuenta anual di 2016 mucho laat. Presentacion di e proyecto di presupuesto di 2018 tambe a haya retraso. Presentacion atrasa di e proyecto di presupuesto di 2018 ta debi na aprobacion atrasa di e cuenta anual di 2016. Caymento di e coalicion na juli tambe a contribui na esey. Pronto lo entrega e presupuesto di 2018 na Cft.

Tambe a para keto particularmente na e desaroyo di dos entidad gubernamental. E desaroyonan aki lo por tin un impacto importante riba e presupuesto. Colegio Ehecutivo a indica cu e ta desea di mehora e dunamento di guia na e entidadnan gubernamental aki. Cft kier subraya e importancia di esey.

Bishita di Cft cu presidente nobo y miembro nobo na nomber di Islanan BES

E bishita na Boneiro dia 3 di october tabata e prome bou di liderazgo di e presidente nobo Raymond Gradus. Entretanto a fortalece Colegio cu yegada di e miembro nobo na nomber di Boneiro, Sint Eustatius y Saba, Sr. Herbert Domacassé. Colegio di supervision financiero di Boneiro, Sint Eustatius y Saba ta consisti awor di Raymond Gradus, Sybilla Dekker y Herbert Domacassé. Cft ta mira atras na un bishita fructifero na Boneiro.

Pa lo demas Colegio a expresa su sintimento di solidaridad cu tur persona cu ta sufriendo e consecuencianan di e violencia natural reciente na Islariba. Cft no ta considera un bishita na Sint Maarten, Sint Eustatius of Saba oportuno na e momento aki. Posiblemente Cft lo haci un bishita apart na Islariba na final di e año aki.

[Fin di e Comunicado di Prensa]

Nota pa redaccion – no pa publicacion

Persona di contacto na Cft:

Secretariado di Colegio di supervision financiero

Manus Twisk - Secretario

Telefon (+5999) 461-9081 / (+5999) 461-9082 / (+5999) 461-9084

Email info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Persona di contacto cu Prensa:

Jefka Martina

Telefon (+5999) 512-6861

Press release

October 3rd, 2017

New Cft chairman Raymond Gradus: "Fulfilling crucial functions and management of government entities have to get more priority"

Kralendijk – During its visit to Bonaire on October 3rd the Board of financial supervision Bonaire, Sint Eustatius and Saba (Cft) emphasized the need for an adequate budget execution (such as key role functions) and the management of government entities in its meetings with the Executive Council and the Island Council. "It requires collaboration and effort of not only the finance department but of all the management boards, the Executive Council and the Island Council in order to improve this rapidly," was the statement of the new Cft chairman Raymond Gradus.

During the visit of the Board, meetings were held with the Lieutenant Governor, the Executive Board and the Island Council. A work visit was made to the Chamber of Commerce. The Cft was informed of the many economic developments and the challenges the various sectors are facing. In addition, the rapid succession of various Executive Councils and Commissioners has also been addressed, which is something that causes important decisions to be delayed. Chairman Raymond Gradus: "If plans are not implemented (timely), this is not good for the investment climate, detrimental to economic growth and, therefore, not good for Bonaire society as a whole."

The 2017 budget implementation and the 2018 budget preparation were discussed with the new Finance Commissioner. One of the subjects was the intention to raise staff costs in the 2018 budget. Another topic was the prior agreement to fill up a number of crucial vacancies. It is agreed that these crucial functions will be completed by January 1st, 2018. In addition, the Commissioner indicated to come with plans to limit the increase of staff costs.

The recommendations of the various reports on the improvement of the financial management were also discussed. The process of reviewing the various procedures and processes has cost more time than was originally planned. At last all final reports on the procedures and processes have been completed and an implementation plan has been prepared by the Finance Department. The Executive Board has indicated that this implementation plan will be submitted, making it possible for Bonaire to realize an unqualified audit statement on the financial statements for the year 2019. Furthermore, the financial statements for 2016 were discussed. The audited financial statements 2016 were submitted late. The submittal of the draft budget 2018 is also delayed. The belated submission of the draft 2018 budget is related to the late adoption of the 2016 financial statements. The fall of the coalition in July has also contributed to the tardiness. The 2018 budget will be submitted shortly to the Cft.

Another particularly important part of the discussion were the developments at two government entities. These developments may have a major impact on the budget. The Executive Board has indicated the intention to improve the management of these government entities. The Cft wishes to emphasize the importance of this matter.

Cft visit with new chairman and new member on behalf of the BES Islands

The visit to Bonaire on October 3rd was the first headed by the new Cft chairman Raymond Gradus. The Board has meanwhile been reinforced with the arrival of the new member on behalf of Bonaire, Sint Eustatius and Saba, Mr. Herbert Domacassé. The Board of financial supervision Bonaire, Sint Eustatius and Saba now consists of Raymond Gradus, Sybilla Dekker and Herbert Domacassé. The Cft looks back on a useful visit to Bonaire.

Furthermore, the Board expressed its compassion with all who have been affected by the recent natural calamity on the Windward Islands. The Cft considers it not fitting at this moment to visit Sint Maarten, Sint Eustatius or Saba. Perhaps the Cft will make a separate visit to the Windward Islands by the end of this year.

[End of press release]

Note for the editing department – not for publication

Contact person Cft:

Secretariat Board of financial supervision Bonaire, Sint Eustatius and Saba

Manus Twisk – Secretary

Telephone (+5999) 461-9081 / (+5999) 461-9082 / (+5999) 461-9084

Email info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Press contacts:

Jefka Martina

Telephone (+5999) 512-6861